

5. Kaupunkisuunnitteluvirasto

Vuosi 1968 oli kaupunkisuunnitteluviraston neljäs täysi toimintavuosi. Toimintansa 1.4.1964 aloittaneen viraston jatkuvasti kasvaneessa tehtäväkentässä ovat kertomusvuotena olleet varsin keskeisesti esillä yleiskaavan tarkistukseen kytkeytyvät kysymykset, asemakaavallisten suunnitelmien tarkistus-toimenpiteet 600 000 asukkaan tavoitetta v. 1980 silmällä pitäen sekä suurten liikennekysymysten selvittelyyn kohdistuva tutkimus- ja suunnittelutyö.

Suunnittelun eri osasektoreihin kohdistuu edellä mainituista seikoista johtuen jatkuva paine, mikä asettaa koko suunnitteluorganisaatiolle kiireellisten suunnittelutehtävien toteuttamista silmällä pitäen suuret vaatimukset. Joustava selviytyminen lisääntyvistä ja monipuolistuvista suunnittelutehtävistä edellyttää viraston organisaation edelleen kehittämistä ja sen miehittämistä riittäväällä suunnittelijavoimalla.

Kertomusvuoden aikana on viraston piirissä pyritty tehostamaan eri osastojen välistä yhteistoimintaa erilaisten suunnitteluprojektien ym. toimintojen yhteydessä. Tässä mielessä muodostettiin mm. seuraavat työryhmät:

- kaupunkisuunnitteluviraston organisaation edelleen kehittämistä tutkiva työryhmä, jonka työtä johtaa kaupunkisuunnittelulautakunnan jäsenten keskuudesta muodostettu tilapäinen jaosto
- keskustan yleiskaavallisen selvityksen jatkosuunnittelua hoitamaan asetettu työryhmä
- helsinkiläisten kuljetusmuodon valintaa tutkiva työryhmä.

— Paloheinän alueen tiivistämistutkimusta varten perustettu työryhmä.

— Pasilan messualueen kaavoitusta varten perustettu työryhmä.

Viraston toiminnan laajuutta kuvaa osaltaan diaariin kertomusvuotena merkittyjen asioiden luku, joka oli 1880. Näistä oli virastopäällikön asioita 602, kansliaosaston 99, asemakaavaosaston 663, yleiskaavaosaston 42 ja liikennesuunnitteluosaston 474. Viraston lähettämien kirjeiden lukumäärä oli 482. Virastopäällikön päätösluettelon pykäläluku oli 598.

Virastopäällikön kertomusvuotena kaupunkisuunnittelulautakunnalle esittelemistä asioista mainittakoon ehdotukset lautakunnan lausunnoksi mm. joukkokuljetusliikennekomitean mietinnöstä, satamakomitean mietinnöstä sekä Uudenmaan läänin kuntauudistustoimikunnan alustavasta ehdotuksesta kuntauudistusta koskeviksi suunnitelmiksi Uudenmaan läänissä. Lisäksi mainittakoon ehdotukset lautakunnan lausunnoksi lukuisista valtuustoaloitteista. Virastopäällikön tekemistä päätöksistä mainittakoon projektitoiminnan työjärjestyksen vahvistaminen sekä työryhmien perustamista koskevat päätökset.

Kaupunkisuunnitteluviraston päällikkönä toimi kertomusvuotena arkkitehti, professori Aarne Ervi.

Viraston palveluksessa oli kertomusvuoden lopussa 133 henkilöä vakinaisuontoisissa tehtävissä, joten henkilökunta oli lisääntynyt 19 hengellä edelliseen vuoteen verrattuna.

Kansliaosasto

Henkilökunta. Kertomusvuotena oli osaston sihteeri virkavapaana 30.7. saakka, jolloin mainittua virkaa hoiti viransijainen. Virastopäällikön alaisuuteen perustetun erikoistutkijan toimen haltija tuli hallinnollisesti kansliaosaston yhteyteen. Osaston tilapäinen kirjanpitäjän virka vakinaistettiin ja osastolle palkattiin työsopimussuhteeseen osastosihteeri, kirjaaja, arkistojärjestäjä ja toimistoapulainen. Kertomusvuoden lopussa osaston palveluksessa oli 18 henkilöä, joista 7 oli akateemisen loppututkinnon suorittanutta, minkä lisäksi osastolla oli kirjanpitäjä, kirjaaja, arkistojärjestäjä, 3 toimistoapulaisista, autonkuljettaja-vahtimestari, vahtimestari sekä 3 lähettä. Tämän lisäksi osastolla toimi toimistotehtävissä kaupunginhallituksen koulutustoimikunnan toimistokoulun opilaita.

Huoneisto. Osasto on toiminut kertomusvuoden aikana talon Katariinankatu 1—3 III kerroksessa.

Toiminta. Kansliaosasto on huolehtinut viraston hallinnollisten ja lainopillisten, tiedotuspalveluun ja arkistointiin liittyvien tehtävien sekä henkilökunta-asioiden hoitamisesta.

Sihteeri on toiminut kaupunkisuunnittelulautakunnan sekä sen liikennejaoston sihteerinä.

Poikkeuslupa-anomuksista annettuja kaupunkisuunnitteluviraston lausuntoja kansliaosasto on valmistellut asemakaavaosaston esitysten pohjalta. Tämän ohella osasto on avustanut virastopäällikköä laatimalla tämän esiteltävinä olleissa asioissa yhteenve-

toja eri osastojen lausunnoista ja esityksistä sekä valmistellut muita virastopäällikön esittelemiä asioita. Kansliaosasto on lisäksi avustanut muita osastoja lausuntojen ja esitysten valmistelussa sekä laatinut viraston kirjeet.

Kansliaosasto on huolehtinut niin ikään viraston piirissä tapahtuvasta sisäisestä tiedotustoiminnasta. Osasto on toimittanut viraston henkilökunnalle tarkoitettua tiedotusmonistetta. Tiedotustoimintaan liittyen henkilökunnan koulutusta silmällä pitäen on osaston toimesta kehitetty kirjapalvelua lähinnä uutuusteosten osalta sekä järjestetty mm. henkilökunnalle kaupunkisuunnitteluun liittyviä elokuvatilaisuuksia, jolloin on esitetty Risto Jarvan elokuvat »Kaupungissa on tulevaisuus» sekä »Asuminen ja luonto».

Ulkomaisten vieraiden vastaanotossa ja ohjelman käytännön järjestelyissä osasto on yhdessä muiden osastojen kanssa avustanut virastopäällikköä. Ryhmille ja tärkeimmille yksityisille vieraille järjestetty ohjelma on sisältänyt mm. kaupunkisuunnittelua käsitteleviä esityksiä, tutustumisen Alvar Aallon laatimaan keskustasuunnitelmaan sekä usein lisäksi kiertoajelun asuntoalueille.

Viraston lisääntyneet tehtävät ovat heijastaneet vaikutuksensa kirjaamis-, toimisto-, kirjanpito ja henkilökunta-asioiden hoitoon, joiden vaatima työmäärä on kasvanut.

Koko viraston kattava systemaattinen arkistointitoiminta on saatettu kertomusvuotena alulle, ja kansliaosasto on avustanut viraston muita osastoja näiden tehtävien suorittamisessa.

Asemakaavaosasto

Henkilökunta. Osastolle palkattiin kertomusvuotena työsopimussuhteeseen 3 arkkitehtia ja arkkitehtiylöppilas. Vuoden lopussa osaston palveluksessa oli 45 henkilöä, joista 18 arkkitehtia, 3 diplomi-insinööriä, yksi insinööri, maisema-arkkitehti, toimistosihiteeri, 2 asemakaavatekniikkaa, 13 piirtäjää, 2 tekniikan ylioppilasta, toimistonhoitaja ja 3 toimistoapulaista. Marraskuun alusta yksi arkkitehdeista on ollut virkavapaana.

Huoneisto. Osasto toimi kertomusvuotena talossa Katariinankatu 1—3 sen kolmessa eri kerroksessa sekä piharakennuksessa.

Toiminta. Osastoon kohdistuva paine asemakaavojen valmistumisen kiirehtimisenä voimistui kertomusvuotena entisestään. Kaavoituksen tehostamiseen tähtääviin toimenpiteisiin onkin virastossa ryhdytty. Liitekartta kuvaa kaavoitustilannetta vuoden vaihteessa. Vuoden aikana valmistui 16 asemakaavaehdotusta, joista kolme Laajasalossa olevia pientaloalueita käsittävää ehdotusta jäi pöydälle. Lisäksi suoritettiin Vuosaaren keskiosan sekä Puistolän itäosan ja Heikinlaakson kaavoitustyö pääasiassa toimintavuoden aikana, mutta kaavojen lopulliseen muotoon saattaminen siirtyi vuodelle 1969.

Paitsi valmiina asemakaavoina, näkyvät asemakaavaosaston toiminnan tulokset myös asemakaavan muutoksina ja annettuina lausuntoina. Osastolla laadittiin kertomusvuonna 81 asemakaavan muutosehdotusta, kaupunkisuunnittelulautakunnalle esiteltiin 341 asiaa, rakennustarkastusvirastolle annettiin 464 lausuntoa rakennuslupa-anomuksista ja tonttikorkeusilmoituksia annettiin 653 kpl.

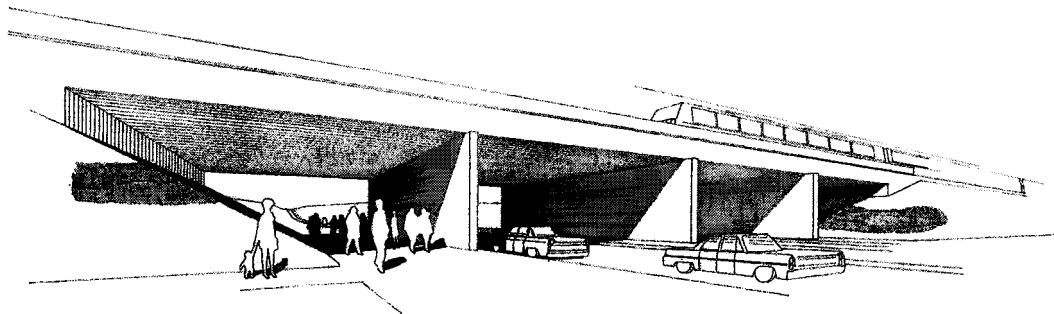
Nämä luvut kuvaavat osaltaan toimintaa, joka on tarpeen kaupungin rakentumisen ja kehittymisen turvaamiseksi myös sellaisissa tapauksissa, joissa laajemman alueen käsiteltäviä asemakaavoja tai asemakaavan muutoksia ei ole vielä mahdollista laatia. Yksikin asemakaavan muutos, poikkeuslupa-anomus tai valmisteltava lausunto saattaa kuitenkin edellyttää laajahkoa periaatteellista selvitystä.

Kantakaupungin asemakaavojen uudistamistyössä pyritään seuraaviin päämääriin:

- sellaisen uudistamisen aikaansaaminen millä korttelien sisäosiin saadaan valoisuutta ja tilaa istutuksille sekä leikkiä ja oleskelua varten mm. poistamalla liialliset piharakennukset ja käyttämällä uudisrakennuksissa entistä kapeampia rakennusrunkoja
- nykyisen kaupunkirakenteen säilyttäminen sekä kaupunkikuvaa että korttelien asuttavuutta silmällä pitäen
- asuntojen ja asukkaiden lukumäärän liiallisen vähenemisen rajoittaminen
- uudistettavien alueiden pysäköinnin järjestäminen.

Suoritetujen selvitysten tuloksena valmistui kertomusvuoden lopulla esitys kaupunginvaltuuston vuonna 1961 tekemän rakennusoikeuden supistamis päätöksen muuttamisesta. Osaston laatiman ehdotuksen mukaan tultaisiin rakennusoikeutta em. päätöksen mukaisesta jonkin verran lisäämään, koska supistettu rakennusoikeus ei johtaisi asetettuihin päämääriin.

5. Kaupunkisuunnitteluvirasto

Suunniteltu rautatiesilta Helsinginkadun kohdalla.

Den planerade järnvägsbron vid Helsingegatan.

Railway bridge planned for the Helsinginkatu crossing.

Ensimmäisen kokonaisen toimintavuotensa päättänyt Alvar Aallon keskustasuunnitelmaa edelleen kehittävä työryhmä on kertomusvuoden aikana luonut yhteistyömuotoja muihin kaupungin virastoihin ja laitoksiin sekä ulkopuolisiin suunnittelijoihin. Työryhmän päätehtävät ovat olleet seuraavat:

- yhteistyössä VR:n suunnittelijoiden kanssa on laadittu suunnitelma rautatiealueen ja siihen liittyvien reuna-alueiden järjestelystä välillä rautatieasema - Nordenskiöldinkatu
- edelliseen liittyen on laadittu ehdotus Helsinginkadun ja Nordenskiöldinkadun rautatiesiltojen sekä Linnunlaulun kävelysillan ja Alppilan alikulkutunnelin mitoituksesta, asemakaavallisesta sijoituksesta ja niihin liittyvän kävelyliikenteen järjestelystä

- yhteistyössä liikennesuunnitteluosaston kanssa on laadittu ehdotus ns. Kaisaniemen viaduktia vastaavan väylän sijoittamisesta Kaisaniemen puiston pohjoisosaan
- Töölönlahden rannalle sijoitettavien julkisten rakennusten liikenteen ja pysäköinnin järjestelystä on laadittu vaihtoehtoisia ehdotuksia
- on tutkittu linja-autoaseman vaihtoehtoisia sijoitusta
- on aloitettu selvitys Kampin alueen käytön ja liikenteen järjestelystä. Lisäksi ryhmä on antanut lausuntoja ja käynyt lukuisia neuvotteluja työryhmälle kuuluvan alueen asioista.

Osaston koko suunnittelijakunnalle antoi vuoden lopulla runsaasti työtä osallistuminen Helsingin asuntotuotanto-ohjelman laatimiseen.

Yleiskaavaosasto

Henkilökunta. Osaston henkilökunta lisääntyi kertomusvuotena 9 hengellä. Osastolle palkattiin työsopimussuhteeseen 4 arkkitehtia, 3 yleiskaavatutkijaa, 2 arkkitehtiopilaista, 2 laskuapulaista, tilastoapulainen sekä toimistoapulainen. Osaston hallinnollisten tehtävien suorittamisessa on avustanut kansliaosastoon kuuluva osastosihteeri. Yleiskaavaosaston henkilökunnasta ovat yksi arkkitehti ja tilastotutkija olleet loppuvuoden työломalla ja virkavapaana ulkomailla suoritettavia opintoja varten. Tilastotutkijalla on virkavapausaikanaan ollut viransijainen. Yksi arkkitehti on väliaikaisesti irroitettu osaston palveluksesta erikoistehtäviä varten. Osaston palveluksesta erosi v. 1968 kuussa yksi arkkitehti sekä tilastoapulainen. Osaston palveluksessa on kertomusvuoden aikana ollut haastattelu-, koodaus- ym. tehtävissä useita opiskelijoita. Osasto on myös käyttänyt ulkopuolista asiantuntija-apua.

Vuoden 1968 lopussa oli osaston palveluksessa 13 arkkitehtia, 1 insinööri, 9 tutkijaa, 4 piirtäjää, 2 laskuapulaista, tilastoapulainen, toimistonhoitaja sekä toimistoapulainen eli yhteensä 32 henkilöä.

Huoneisto. Osasto toimi kertomusvuoden aikana talossa Katariinankatu 3 sijaitsevassa 11 työhuonetta käsittävässä huoneistossa ja talossa Bulevardi 3 sijaitsevissa 6 työhuonetta ja 248 m² käsittävässä tiloissa.

Toiminta. Osaston työ on vielä kuluneena vuonna kohdistunut huomattavalta osaltaan yleiskaavatyön kannalta välttämättömien perusselvitysten suorittamiseen. Näissä on ollut perusaineiston hankintaan kohdistu-

via inventointeja sekä tietopankin perustaminen ja toisaalta toiminnallisia perustutkimuksia. Kertomusvuotena on jatkunut 1967 käynnistetty fyysinen suunnittelutyö, johon on sisällytetty sekä kokonaisrakenteellisia että aluekohtaisia tarkasteluja ja suunnittelututkimuksia. Viraston sisällä toimineessa kulkulaitosryhmässä on pyritty kiteyttämään kaupunkialueen päätiestön rakenne yhteistoiminnassa naapurikuntien, TVH:n ja Seutukaavaliiton kanssa. Vapaa-ajanvietto-alueita koskeva selvitystyö on jatkunut vuonna 1968 ja tällöin on erikoista huomiota kiinnitetty ranta-alueisiin ja niiden seudulliseen merkitykseen. Suunnittelutyön tuloksena on osastolta valmistunut alustava maankäyttöluonnos. Suunnittelua on toistaiseksi haitannut epätietoisuus kulkulaitosjärjestelmän valinnasta, mitä on vaikeuttanut eri joukko- liikennejärjestelmiä koskevien järjestelmällisten vertailujen puute.

Vuoden 1968 aikana on valmistunut kaksi seudullista selvitystä, runkoseutukaava ja liikennetutkimus, joilla sekä tietoaineiston että tavoitteenasettelun muodossa tulee olemaan merkitystä yleiskaavatyötä jatkettaessa.

Tutkimusryhmän töitä

Vuonna 1968 käynnistettiin yleiskaavaosastolla useita laajajakoja tutkimuksia:

1. Kiinteistörekisteri

Vuoden alussa valmistui »Ehdotus kuntasuunnittelua palvelevan tietorekisterin perustamiseksi.»

5. Kaupunkisuunnitteluvirasto

2. Teollisuuden sijoittumistutkimus

Yhteistyössä valtion kehitysalueeneuvottelukunnan kanssa aloitettiin keväällä haastattelututkimus Helsingin teollisuudesta. Kevään kuluessa suoritettiin haastatteluvaihe ja vuoden 1968 aikana saatiin ensimmäiset analysointitulokset. Tutkimuksen ensisijaisena tarkoituksena on selvittää teollisuuden sijoittumistekijöitä ja muuttopainetta Helsingin metropolialueella teollisuusalueiden suunnittelua varten.

3. Tutkimus asuinpaikan valinnasta

Marras-joulukuussa 1968 haastateltiin n. 1500 ruokakuntaa. Haastatteluilla pyritään selvittämään asuinalueen ja asunnon valintaa sekä siihen liittyviä tavoitteita.

4. Tutkimus palveluksien käytöstä

5000 helsinkiläiseen perheeseen lokakuussa lähetetyn postikyselyn avulla pyritään selvittämään etäisyyksien, valikoimien, autonomistuksen jne. vaikutusta vähittäiskauppa-, ulkoilu- yms. palvelusten käyttöön.

5. Inventointi julkisista palveluksista

Viranomaisille lähetetyllä kyselylomakkeella inventointiin julkiset ja puolijulkiset palvelupisteet palvelumuodoittain. Samalla inventoitiin viranomaisten suunnitelmat ja suunnittelussa käytetyt normit. Tutkimuksen tavoitteena on selvittää julkinen palveluverkkotilanne ja sen kehittämissuunnitelmat sekä tehostaa yhteistyötä yleiskaavaosaston ja eri viranomaisten kesken.

6. Tutkimus sosiaalirakenteen kehityksestä

Yleiskaavaosaston toimeksiannosta selvitetään Liiketaloustieteellisessä tutkimuslaitoksessa sosiaalirakenteen kehitystä eri kaupunginosissa otokseen tulevien talojen talonkirjoista ja väestötilastoista.

7. Keskustahakuisten työpaikkojen kontaktitutkimus

Tutkimuksen suunnittelu ja ohjelmointi aloitettiin yhdessä Liiketaloustieteellisen tut-

kimuslaitoksen kanssa, joka tulee huolehtimaan tutkimuksen käytännöllisestä toteuttamisesta. Tutkimuksessa tullaan eri toimialoilta valittujen toimipaikkojen osalta selvittämään tulevat ja lähtevät kontaktit sekä eräitä niihin liittyviä tekijöitä.

8. Selostus yhdyskunnan toimintojen matalta maattisista sijoittelumalleista

Vuosien 1968 ja 1969 vaihteessa valmistuneessa tutkimuksessa on selostettu ja analysoitu viime aikoina yhdyskuntasuunnittelun avuksi kehitettyjä formaalisia malleja.

9. Helsingin keskustan yleiskaavallista selvitystä varten laaditut ennusteet

Yhteistyössä keskustaryhmän kanssa laadittiin ennusteita Helsingin pääkeskuksen työpaikkamäärien kehityksestä.

Yleisryhmän töitä

1. Vuoden 1967 puolelta jatkunut maankäytön tiivistämiselvitys on ollut monella tavalla esillä. Alkuvuodesta tehtiin taloussuunnitelman vv. 1970—79 laatimisen pohjaksi yhteistyössä tilastotoimiston kanssa väestöennuste v:lle 1980, jota varten tutkittiin kaksi vaihtoehtoa. Niistä I vaihtoehto perustuu nykyiseen kaavoituskäytännön jatkamiseen ja johtaa v. 1980 väkilukuun 535 000, II vaihtoehto 600 000 asukkaan sijoittamiseen Helsinkiin v. 1980. Ennustetta varten selvitettiin vaadittavan lisäkerrosalan sijoittelu pääpiirteittäin ja asumisväljyyden ennusteet tarkistettiin, sekä myös ensimmäisen kerran selvitettiin vaatimukset asuntotuotannon määrään nähden väkilukutavoitteen saavuttamiseksi. Työ esiteltiin monisteena »Väestöennuste v:lle 1980».

2. Tekeillä olleen Helsingin seudun runko-kaavan johdosta on Helsingin seutukaavaliitto ollut jatkuvasti yhteydessä yleiskaavaosastoon, joka on osallistunut lukuisiin runko-kaavan selvitysten laadintaan. Niinikään on ollut jatkuvia kontakteja naapurikuntien yleiskaavoittajiin.

3. Edelleen on yleisryhmän tehtävänä ollut useiden lausuntojen valmistelu, sekä joukko selvityksiä, kuten alkuvuodesta taloussuunnitelmaa varten, osallistuminen kaavoitusaikataulun, sitten tie- ja katurakennusohjelman ja myöhemmin osaston toimintasuunnitelman laadintaan.

4. Loppupuolella kertomusvuotta on huomattavan työpanoksen vaatinut osallistuminen Helsingin asuntotuotanto-ohjelman laatimiseen, johon sisältyvän rakennusmaan inventaario tehtiin yleiskaava- ja asemakaavaosastolla. Yleiskaavaosaston työ merkitsi myös vuoden aikana tehdyn yleiskaavakarttaluonnoksen asuntoalueiden alustavaa mitoitusta.

Yllä mainittujen töiden lisäksi voidaan mainita ulkopuolisen arkkitehtitoimiston toimesta tekeillä oleva yleiskaavallinen selvitys Helsingin viher- ja vapaa-alueista.

Keskustaryhmän töitä

Kantakaupungin yleiskaavallisessa selvityksessä saatiin päätökseen ensimmäinen työvaihe. Tämä käsitti kantakaupungin rakenneselvityksen ja siihen kiinteästi liittyneen Pasila-tutkimuksen.

1. Kantakaupungin yleiskaavallinen selvitys

Helsingin kaupunkiseudun pääkeskuksen kehittämistavoitteiden määrittelemiseksi tarkasteltiin työpaikkojen, asumisen ja liikenteen kehitystä kantakaupungin alueella erilaisissa keskusrakennevaihtoehdoissa. Työ liittyi kiinteästi seutukaavaliiton runkokaavatyöhön, Helsingin kaupunkiseudun liikennetutkimukseen sekä Helsingin esikaupunkialueitten yleiskaavasuunnitteluun.

Sekä runkokaavan että ns. suuren liikennetutkimuksen yhteydessä on käsitelty myös kantakaupunkia. Erilaiset näkemykset liikennesuunnittelusta kantakaupungin kohdalla johtivat jo varhaisessa vaiheessa yleiskaavaosastolla ehdotukseen, jonka maan-

käyttö poikkesi oleellisesti liikennesuunnitelman MO-mallista.

2. Pasila-tutkimus

Aikaisemmin laadittujen Pasilan aluetta koskevien fyysisten maankäyttösuunnitelmien lisäksi edelliseen työhön liittyen tutkittiin alueen käyttömahdollisuuksia keskustatoimintojen laajentumisalueena. 47 500 työpaikan mitoitus pohjalta laadittiin alueelle rakennekaavio, jonka perusteella päättävien elimien on mahdollista arvioida em. mitoitustavoitteen vaikutusta alueen rakentamistapaan.

3. Muu toiminta

Edellä esitettyjen töiden ohella ja usein niihin kiinteästi liittyen on tehty alueellista selvitystyötä kantakaupungin eri osissa mm. seutukaavoitusta, taloussuunnittelua, asuntotuotanto-ohjelmaa ja liikennesuunnittelua varten.

Esikaupunkiryhmien töitä

Esikaupunkialueiden yleiskaavallisen tarkistustyön pääpaino on ollut asutuksen ja sen aiheuttaman toiminnan jäsentämisessä ja mitoituksessa.

1. Yleiskaavajäsentelyn tarkistus

Vuoden 1968 aikana laadittiin maankäyttöluonnos. Aikaisempiin suunnitelmiin verrattuna luonnos edellyttää esikaupunkialueiden maankäytön entistä suurempaa tehostamista asukasluikutavoitteen saavuttamiseksi. Maankäyttötiedot sisältyvät monisteeseen »Väestöennuste vuodelle 1980» sekä asuntotuotanto-ohjelman ns. pitkäntähtäimen 1973—2000 asutustarkoitukseen varattavan maan inventointiin.

Tarkistustyöhön on oleellisesti liittynyt kertomusvuoden aikana valmistuneiden seutukaavaliiton runkokaavaluonnoksen sekä Helsingin kaupunkiseudun liikennetutkimuksen sisältämän aineiston soveltaminen ja kehittäminen fyysisistä edellytyksistä lähtien.

5. Kaupunkisuunnitteluvirasto

2. Yleiskaavallinen mitoitus

Nimenomaan asumiseen kuuluvien toimintojen mitoittamiseksi ja laskentamenetelmien kehittämiseksi on yhdessä osaston tutkimusryhmän kanssa käynnistetty ns. suuri ruokakuntahaastattelu. Työn tulokset sisällytetään valmisteilla olevaan yleiskaava-luonnokseen.

3. Muu toiminta

Esikaupunkialueiden yleiskaavatyön luonteeseen kuuluu jatkuva eri muodoissa tapahtuva yhteistyö mm. naapurikuntien, seutukaavaliiton, TVH:n ja VR:n kanssa sekä yleiskaavaa koskevien lausuntojen ja osatehtävien valmistelu.

Aluekohtaiset kehitysohjelmat

1. Läntinen ja pohjoinen esikaupunki-alue

Kokonaisjäsentelyyn liittyen on laadittu useita päätiestön linjausvaihtoehtoja esim. säteettäisteistä. Julkisen liikenteen osalta on käynnistetty maankäyttöselvitys, joka perustuu rautatien käyttöön Haaga—Vantaa suunnalla.

Vanhan omakotiasutuksen uusiutumisesta ja sen »tiivistämisestä» syntyviä ongelmia on selvitelty Paloheinän alueella.

2. Koillinen esikaupunkialue

Malmin alakeskuksen kaavarunkotyön esivaihe on suoritettu. Työ liittyi lähinnä Malmin rautatiesillan rakentamisen edellyttämien tiejärjestelyjen selvittämiseen. Sen yhteydessä tehtiin alakeskuksen alustava runkoluonnos ja mitoitus.

Koillisilla esikaupunkialueilla on keskeisenä ongelmana vanhojen asuntoalueiden uusiu-

tuminen. Vuoden 1970 yleiskaavaehdotusta varten tehtiin maastotyönä rakennuskannan inventointi.

Viikin - Kivikon alueen käytön selvitystyö on aloitettu, minkä lisäksi on tehty selvityksiä ns. Välikehän eri linjausten vaikutuksesta alueen maankäyttöön.

3. Itäinen esikaupunkialue

Yleisjäsentelyn tarkistamiseksi on jatkettu maankäytön ja liikenneverkon yhteensovittamista.

Asutuksen tiivistämisen vaatimia lisämaa-alueita on tutkittu ja tässä yhteydessä on mm. valtion omistamia alueita alustavasti tarkasteltu pitkän tähtäyksen suunnitelmia varten.

Keskusjärjestelmän tarkistamisen yhteydessä on itäisen esikaupunkialueen alakeskuksen mitoitus ollut tutkittavana. Ns. Puotilan keskuksen jatkotyötä silmällä pitäen on tarkasteltu mitoitusperiaatteita ja maankäyttövaihtoehtoja. Osastolla on tehty alustava sovellutus, joka samoin kuin perustiedot on luovutettu kaupunkisuunnittelulautakunnalle 17.7.1968. Itäisten alueiden keskuksen sijoittumiseen ja kokoon vaikuttavia tietoja on jatkuvasti kerätty ja asetettu toimikunnan käyttöön.

Helsingin maalaiskunnan ja Helsingin seutukaavaliiton kanssa on oltu yhteistyössä varsinkin Vesala - Mellunmäki - Länsimäkeä koskevien tutkimuksien yhteydessä. Asema-kaavaosaston ja maalaiskunnan edustajien kanssa on muodostettu työryhmä tämän alueen suunnitteluperiaatteista sopimiseksi ja jatkotyön valvomiseksi.

Vuoden 1968 loppupuolella on Laajasalo - Vuosaari erotettu yhtenäiseksi suunnittelukohteeksi, jonka suunnittelu yleiskaavaosastolla on ollut yhden arkkitehdin työnä.

Liikennesuunnitteluosasto

Henkilökunta. Viraston perustamisesta lähtien täyttämättä olleeseen liikennesuunnittelupäällikön virkaan valitsi kaupunginhallitus 17.6.1968 diplomi-insinööri Väinö Suonion, joka ryhtyi hoitamaan virkaansa 1.9.1968. Muista osaston 16 virasta ovat olleet täyttämättä liikenneinsinöörien, sähköinsinöörien ja insinöörien virat, joihin kuuluvia tehtäviä ovat hoitaneet työsuhteeseen palkatut henkilöt.

Osaston palveluksesta siirtyi muihin tehtäviin viraston piirissä yksi diplomi-insinööri. Auto-onnettomuudessa menetti kesällä henkensä osaston palveluksessa ollut insinööri. Kertomusvuoden lopussa oli osaston palveluksessa näin ollen 36 henkilöä, joista 10 diplomi-insinööriä, 3 insinööriä, 2 rakennusmestaria, 2 liikennetutkijaa, 4 liikenneteknikkoa, sähkötekniikko, 6 piirtäjää, piirtäjäharjoittelija, tilastoapulainen, toimistonhoitaja, 3 toimistoapulaista ja 2 toimistoharjoittelijaa. Syyskuun alusta on yksi mainituista diplomi-insinööreistä ollut työломalla Yhdysvalloissa. Kertomuskautta lyhyempiä aikoja on osaston palveluksessa työsuhteessa ollut mm. opiskelijoita tilastotehtävissä ja liikennelaskennoissa sekä 3 toimistokoulun harjoittelijaa 4 kk:n pituisen työjakson kukin.

Huoneisto. Osasto on toiminut kertomusvuoden kaupungin omistamassa talossa Aleksanterinkatu 16—18.

Toiminta. Liikenneasioitten valmistelu, liikenneväylien ja paikoitusalueiden ym. yleissuunnittelu yhdessä asemakaava- ja yleis-

kaavaosaston kanssa ja niiden yksityiskohdainen suunnittelu kuuluvat osaston varsinaisiin tehtäviin samoin kuin liikenneolojen selvittelyä varten tarpeellisten tutkimusten suorittaminen ja liikenteen yleisen kehityksen seuraaminen. Kaupunkisuunnittelulautakunnalle esiteltiin kertomusvuonna 366 asiaa, joista osaston omia aloitteita oli 79. Liikennejaostolle esiteltyjä asioita oli 30, joista 6 oli osaston aloitteita. Lisäksi osasto on lähettänyt 298 kirjettä.

Osaston toimialaan kuuluvista tutkimuksista, jotka osastolla on suoritettu tai joihin se on osallistunut, voidaan tärkeimpänä mainita joulukuussa 1965 yksityisten insinööri-toimistojen kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti suoritettu kaupunkiseudun liikennetutkimus. Tämä tutkimus, jonka tavoitteena oli saada ulkopuolisen asiantuntijan laatima kokonaisliikennesuunnitelma Helsingin kaupunkiseudulle sillä hetkellä käytettävissä olevalle parhaaksi katsotulle maankäyttösuunnitelmalle, valmistui kertomusvuoden lopulla ja julkistettiin 8.11.1968. Tutkimuksen tuloksena on saatu arvokas perusaineisto nykyisistä ja tulevista liikennetarpeista ongelmien ratkaisuja varten ja tätä aineistoa on jo käytetty monessa yhteydessä hyväksi, mm. laadittaessa selvityksiä liikennevirroista ja Helsingin Niemen pysäköintipaikkojen kysyntäennusteita.

Poliisin tietoon tulleiden liikenneonnettomuuksien analysointia on kertomusvuonna jatkettu ja suoritettu vertailuja vakuutusyhtiöiden onnettomuustilastoihin. Erityisesti

5. Kaupunkisuunnitteluvirasto

on tutkimuksissa kiinnitetty huomiota jalankulkijoiden turvallisuuteen liikenteessä sekä liikenneteknillisten järjestelyjen vaikutukseen liikenneonnettomuuksiin.

Liikenteen kehittymistä on seurattu mm. säännöllisesti toistuvien liikennelaskentojen avulla. Saatujen tietojen pohjalta on tehty selvityksiä liikennemääristä tärkeiden risteysten ja katuosuuksien sekä esim. Helsingin Niemelle ja sieltä pois suuntautuvan ja kaupungin rajat ylittävän liikenteen osalta. Edelleen on tutkittu liikenteen rakennetta ja selvitetty liikennemäärien aikajakaumia.

Julkisen liikenteen matkanopeuden lisäämiseksi ja palvelutason kohottamiseksi on osasto laatinut kantakaupungin ja esikaupunkien välisen liikenteen parantamiseen tähtäävän alustavan yleissuunnitelman. Laajakantoista selvitystyötä jatketaan mm. erityisen työryhmän piirissä.

Liikennejärjestelysuunnitelmissa on kertomusvuotena käsitelty erityisesti jalankulun ja joukkokuljetusliikenteen ongelmia ja

tehty niiden korjaamiseen tähtääviä esityksiä. Osaston toimesta laadittiin yksityiskohmainen suunnitelma erityiskaistojen varaamiseksi Itäväylällä julkisen liikenteen käyttöön. Muista liikennejärjestelyesityksistä, joihin liittyy myös liikennevalojen asentamisia, mainittavimmat koskivat Kaivokadun, Simonkadun, ja Annankadun, Sturenkadun ja Porvoonkadun sekä Turunlinnantien, Marjanientien ja Kajaaninlinnantien risteyskohtia sekä Nordenskiöldinkatua, Roihuvuorentietä ja Huopalahdentietä. Liikennevaloja koskevien säännösten muutokset ovat tehneet tarpeelliseksi uusia vanhempia liikennevalolaitteita ja suorittaa uudistuksia jossain määrin muidenkin valojen osalta.

Pysäköintimittareiden määrä lisääntyi vuoden 1968 aikana 330 kappaleella. Vuoden lopussa oli käytössä 4 tunnin mittareita 118, 2 tunnin 937, tunnin 273 ja puolen tunnin 116 eli yhteensä 1444. Suurin lisäys tuli lyhytaikaisinta pysäköintiä palvelevien mittareiden osalle.

Kaupunkisuunnitteluvirasto on v. 1968 osallistunut seuraavien vieraiden opastamiseen. Vieraat on ryhmitelty maittain.

Amerikan Yhdysvallat	157	Kanada	10
Australia	6	Neuvostoliitto	55
Brasilia	1	Pohjoismaat	295
Belgia	9	Puola	5
Englanti	40	Ranska	44
Espanja	2	Saksan Demokraattinen Tasavalta	10
Hollanti	28	Saksan Liittotasavalta	112
Intia	1	Sambia	1
Irlanti	3	Suomi	167
Italia	8	Sveitsi	45
Itävalta	2	Tšekkoslovakia	19
Japani	3	Uusi Seelanti	1

yhteensä 1 024

Yhteenveto viraston tuloista ja menoista 1968**Tulot**

Asemakaavan muutoskarttojen laatimis-
palkkiot olivat yhteensä 9 080 mk. Valo-
kopiokarttojen myynnistä kertyi 1 100 mk.
Maksut pysäköintipaikkojen käytöstä
722 806 mk. Tulot olivat yhteensä
742 322 mk.

Menot

Palkkiot, palkkamenot sekä sosiaaliturva-
maksut olivat yhteensä 3 008 552 mk,
pysäköintimittareiden hankintaan käytettiin
85 260 mk, pysäköintimittareiden asen-
nus, huolto, rahastus ym. 584 464 mk,
liikennevalojen asentamiseen 557 990 mk,
keskustan asemakaavan kehittämiseen
56 414 mk sekä maaperä- ja kallioperä-
tutkimuksiin 299 233 mk. Muut menot
olivat yhteensä 814 290 mk. Kaikki me-
not yhteensä olivat 5 406 203 mk.
